

VOGELS IN ONZE STREEK

broedseizoen 2002

en waarnemingen van 1 juni tot 31 augustus 2002

Het broedseizoen 2002 zullen wij ons herinneren als het jaar met het eerste broedgeval van Woudaapje aan Bergelenput. Het werd een recordjaar voor IJsvogel en mogelijk ook voor Blauwborst. De Graszanger was een verrassing van formaat (een aantal dagen lang in zijn broedseizoen). Opvallend was ook de vaststelling dat de Boomvalk mogelijk zijn piek voorbij is, wat voorlopig nog niet het geval blijkt met de Sperwer.

Voor dit artikel verwerkten we meer dan 1.000 gegevens, ingestuurd aan Luc Vandeghinste, Heulsestraat 150 te 8501 Bissegem (0498/90.92.90), vwg@zwwlkoepel.be. Bij Luc kun je waarnemingslijsten bekomen. Of nog beter : je kunt je waarnemingen nu ook digitaal doormailen. Kijk hiervoor op onze website www.zwwlkoepel.be/vwg of contacteer onze pc-man Filip Goussaert (webmaster van dezelfde website). Op de site werd ondermeer ook een door-te-sturen-soortenlijst opgenomen, naast een gedetailleerde statuslijst van alle ooit in Zuid-West-Vlaanderen waargenomen vogelsoorten.

Vogelsoorten waar BAHC bij staat vermeld, daar dient de waarnemer een verslag voor op te stellen voor het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité, staat er bahc, dan dient de waarneming voor registratie naar dat comité worden gestuurd. U kunt een homologatieformulier opvragen bij Luc.

Weer zomer 2002

Het werd een doorsnee Belgische zomer met regelmatig goeie warme dagen, maar ook geregeld wat regen.

In **juni** steeg het kwik vrijwel dagelijks boven 18°C. Er waren een paar warmere perioden (01-05.06 telkens boven 22°C waarvan 02.06 zelfs 26,8°C; 14-19.06 telkens boven 20°C waarvan 17.06 met een piek van 31,7°C !). De minimumtemperatuur daalde nog zelden onder 10°C. Er werd regelmatig regen genoteerd (piekdagen waren 05.06 met 23,1 mm en 14.06 met 14,0 mm; de langste droge periode was 23-27.06), wat resulteerde in een maantotaal van 77,4 mm (normaal 58 mm). Enkel in het begin van de maand werd wat oostelijke wind genoteerd (op 01.06 een matige NO'er en op 05.06 een vrij krachtige O-wind). De rest van de maand keek de windhaan telkens in de hoek ZW-NW, met nooit meer dan vrij krachtige wind.

Juli was eerder een frisse maand, met temperaturen die overdag dikwijls de 20°C niet haalden. De periode 27-30.07 steekt hier duidelijk bovenuit met een maximum temperatuur die de 30°C benadert of zelfs overschrijdt (piek op 29.07, met 32,1°C). De eerste helft van de maand was regenachtig, met vrijwel dagelijks neerslag. De tweede helft kende wel langere droge perioden. Het maantotaal bedroeg 68,1 mm (normaal 66 mm). De eerste 11 dagen waaide de wind uit ZW-richtingen, waarna we 8 dagen N-wind kregen. Daarna heerste weer een ZW-wind, uitgezonderd op 27.07 (NO) en 28.07 (variabel).

Augustus was dan weer wat warmer met dagelijks een temperatuur die de 20°C vlot overschrijdt. De periode 14-19.08 was veruit de warmste (max. 18.08 met 30,7°C). Regenachtige of bewolkte perioden waren 02-06.08 en 18-24.08, goed voor 70,9 mm neerslag (normaal 71 mm). De wind was de hele maand erg variabel, met regelmatig oostelijke wind (ZO-wind op 03 en 04.08, O op 11.08, OZO op 12.08, ZO op 15.08, NO op 16.08 en NO 23.08). Pas vanaf 24.08 was er een wat constantere windrichting (tussen N en W).

bron : lijsten "Algemene Klimaatgegevens" van het Provinciaal Land- en Tuinbouwcentrum te Beitem (Roeselare).

verwerking : Yann Feryn

DODAARS : De soort heeft gebroed in drie putten in Lauwe (kleine kleiput, de Kobbé en het stort), in de kleiput aan de Pontestraat in Marke, op de bezinkingsbekkens van Escanaffles (wellicht een tweetal koppels, misschien meer), in De Poel te Menen (2 kp) en op een oude Leiearm te Menen. Mogelijk broedde de soort ook aan de oude Leie te Wevelgem, aan de stortplaats Bosstraat Marke en aan de KULAK te Kortrijk (2 à 3 kp). In de Gavers waren er broedpogingen van 2 kp. *deg,lam,gou*. In totaal hebben we dus weet van minstens 9 à 13 kp.

FUUT : We ontvingen broedgegevens uit de Gavers (14 kp), van de Coupure Deweer Avelgem, de bezinkingsputten van Escanaffles, Bergelenput Gullegem (3 kp), Oude Leie Harelbeke, kanaal Bossuit-Kortrijk (5 kp), KULAK-waterbekken Kortrijk (mislukte broedpoging), Oude Schelde Kerkhove, Oude Leie Kuurne (2 kp), Biezenveld Lauwe, Oude Leie Wevelgem (2 kp), Oude Leie Sint-Eloois-Vijve. Er hebben dus minstens 33 kp gebroed.

WOUDAAP : Het eerste Woudaapje werd op 22.05 opgemerkt in de Gavers, een w. dat het gebied dadelijk

weer verliet. Op 30.05 was hier een m. aanwezig. Het bleef vrijgezel, kreeg van 06 tot 11.07 wel gezelschap van een ander m., maar dat bracht niet veel zoden aan de dijk. Op 13.09 werd wel een juv. vogel gezien, maar wellicht betrof het een doortrekker [een onbekend persoon meldde een w. met 3 juv. begin augustus; deze waarneming werd nooit bevestigd en blijft dus erg twijfelachtig].

Het m. dat op 23.06 werd opgemerkt in Bergelenput Gullegem, kreeg op 08.07 gezelschap van een w. Het koppeltje bleef trouw samen en bracht hier succesvol 3 jongen groot (eerste waarneming op 25.08).

Sinds 1996 broedt de Woudaap regelmatig in onze streek (in de Gavers in 1996, 1998, 1999 en 2000; in Bergelenput in 2002).

BLAUWE REIGER : Er broedden 72 kp in de Gavers. De getallen van de laatste vijf jaar (1997-2001) : 51, 43, 54, 62 en 67 kp. *lam*.

KNOBBELZWAAN : De Knobbelzwaan kwam tot broeden in het kasteelpark van Bossuit, in de bezinkingsputten van Escanaffles (2 kp), op Bergelenput, in de Gavers (2 kp, maar geen jongen), aan het KULAK-waterbekken te Kortrijk, in de Groene Long te Kuurne en in de Scheldemeersen te Kerkhove. *xel,ddd,log,gou,vql,cb,r,des,dwj,e.a*.

CANADESE GANS : De soort wordt steeds talrijker als broedvogel. Dit jaar werden er broedgevallen gesignaleerd te Aalbeke-Malgretout, Belgiek-Deerlijk, te Kerkhove (2 kp), op Bergelenput, aan het biezenveld te Lauwe (2 kp), op de Kobbe te Lauwe, aan de Poel te Menen, achter de kliniek te Waregem en aan het sas te Waarmaarde (2 kp, mogelijk echter afkomstig van de centrale van Ruien). Het 25 km²-hok van de omgeving van de Gavers leverde in 2002 5 à 7 kp op. *deg,log,lam,vql,gou,dwj,e.a*.

NIJLGANS : De Nijlgans heeft met succes gebroed in de Scheldemeersen van Kerkhove (4 pulli). *dwj*.

BERGEEND : De soort broedde zeker aan Bergelenput (minstens 1, mogelijk 2 kp), aan de Spierekanaalmonding te Spiere (minstens 5 kp), op de bezinkingsbekkens te Escanaffles. *lam,log,vej,roa,trf,ddd,ber,ddf,pae,e.a*.

KRAKEEND : Vorig jaar was dit een nieuwe broedvogelsoort voor onze regio. Dit jaar broedde de Krakeend weer op dezelfde plaats : 2 kp in de bezinkingsbekkens van Escanaffles. De soort was de ganse zomer ook in de Gavers te zien, maar broedde er niet. *ddd,dse,fey,gou*.

PIJLSTAART : We ontvingen een gegeven die te laat is voor voorjaarstrek en te vroeg voor najaarstrek : 1 ex. op 03.06 in de Gavers. *dkj*.

KUIFEEND : De soort broedde in de bezinkingsputten van Escanaffles (2 kp), in de Gavers (3 kp), in de Oude Leie te Wevelgem (4 kp) en mogelijk op de bezinkingsputten van Spiere-Warcoing. Van 14.04 tot 12.05 werd regelmatig een kp gezien op het KULAK-waterbekken te Kortrijk. *ddd,dse,fey,des,gou,lam,deg,e.a*.

WESPENDIEF : We ontvingen enkele zomergegevens van pleisterende vogels, ondermeer op 25.06 boven het Keibeekbekken te Kortrijk, begin juli aan Bellegembos, een kp boven de Coupure Deweer te Avelgem op 28.07 en 1 ex. boven Kortrijk op 08.08. Verder werd de soort ook gezien aan Bellegembos (08.08), aan Bergelenput (13 en 31.08), te Sint-Denijs (15.08) en aan de Gavers (02.07, 16.08). Wellicht betrof het vogels die net buiten onze regio broedden. De augustuswaarnemingen hebben in toenemende mate betrekking op even pleisterende najaarstrekkers. *ddd,vac,fey,dse,ber,deg,log,pvt,dkj*.

BRUINE KIEKENDIEF : In juni en juli werd de soort uitsluitend gezien in de buurt van de Avelgemse Scheldemeersen, wat wijst op een broedgeval in de buurt, maar buiten onze regio. Op 09.04 werd trouwens zeer hoog boven de Coupure Deweer balts opgemerkt. *xel,dzf*.

HAVIK : De enige waarneming echt in 't broedseizoen ontvingen we uit Lauwe : een w. op 09.06 aan de Boldries. *deg*.

SPERWER : We ontvingen broedgevallen uit Bellegembos, "Arnold" Gullegem, kleine Bergelenput Gullegem, Gavers (2 kp), Collegewijk Harelbeke, Tinekenswijk Heule, Bruyningstraat Kortrijk, Achtkanter Kortrijk, Kennedybos Kortrijk, kleiputten 't Hooghe Kortrijk, omgeving Groene Long Kuurne, aan het OT te Menen, Den Helder Moen, omgeving Orveytbos Moen, Vichte, Bilhagelaan Waregem, park Wevelgem, omgeving Kwade Poelstraat Zwevegem en Grandvalbos Sint-Denijs. Mogelijk waren er ook broedgevallen in het kanaalbos te Harelbeke, aan de oude spoorweg te Avelgem en in het Bos Samain te Lauwe.

In totaal komen we dit jaar dus aan minstens 20 à 23 kp. De vorige 2 jaren waren al top met telkens 14 à 23 kp. De soort blijft dus hoge toppen scheren.

BUIZERD : Waarschijnlijk broedde de Buizerd in Ooigembos en in Hemsrodebos Anzegem. *dvc,cbf,del,cbg,dhm.*

TORENVALK : De soort broedde minstens aan de Rijtmeersen te Avelgem, aan de Oude Schelde te Kerkhove, aan de Helleput en het Leembos te Bavikhove, aan Bergelenput (2 kp), aan de Vrijlegemstraat te Hulste, aan de Oude Leie te Kuurne, de Leie en de "Vlaamse Brouwerij" te Lauwe, te Menen (4 kp), Ooigembos, Diefhondbos en de Dronckaert te Rekkem, Mortagnebos Sint-Denijs, aan de kruising A17xA19 te Kortrijk, aan de Leie te Wevelgem-Marke (2 kp), en mogelijk in de kleiput 't Hoge en aan de KULAK te Kortrijk, aan de Perykelstraat te Sint-Denijs, aan het Orveytbos te Moen, aan de Coupure Deweer te Avelgem, in de Gavers (2 kp), aan Kapel ter Bede Kortrijk en aan de Bosstraat te Marke.
We ontdekten dus 24 à 30 kp.

BOOMVALK : De soort broedde op de grens Heestert/Avelgem, op de grens Zwevegem/Avelgem, in de Gavers, in de Tinekenswijk Heule, in de Wolvendreef te Kortrijk, te Sint-Denijs, aan de Leie te Wevelgem, aan de Leie te Marke, waarschijnlijk ook in de buurt van de Coupure Deweer te Avelgem, nabij de Bosstraat te Kortrijk-Marke, in het Diefhondbos te Rekkem, op de Keiberg te Moen, en te Bellegem en mogelijk te Sint-Katarina-Kuurne, Rollegem en te Anzegem.

Met 8 à 16 kp scoren we wat lager dan de vorige jaren (in de periode 1999-2001 waren dat er resp. mogelijk 20 kp, 7 à 22 kp en 11 à 23 kp). Het was een aantal vogelkijkers inderdaad opgevallen dat in 2002 wat minder Boomvalken te zien waren. Is de soort op de terugweg ? Begint het dalend aantal zangvogels ook bij de roofvogels haar tol te eisen ?

SLECHTVALK : Op 21.06 werd bij Bergelenput een adult m. gezien dat jaagde op Houtduiven. Op 06.07 werden 2 m. en 1 w. geteld aan de elektriciteitscentrale van Ruien. De soort kwam hier trouwens niet tot broeden. *isa,ddd.*

KWARTEL : Op 21.06 werd een wilde Kwartel opgemerkt te Outrijve. De soort werd ook op 11.08 gehoord aan de Priesterstraat te Sint-Denijs. Een Kwartel vloog op 23.08 op aan de Keibeek te Zwevegem. Het is niet duidelijk of deze waarnemingen over broedsels gaat ofwel of het hier doortrekkers betreft. *deg,ddd.*

WATERRAL : De soort heeft waarschijnlijk gebroed in de Gavers (waarnemingen in elke zomermaand). *ber,pvt,gou*

MEERKOET : We ontvingen broedgegevens van Escanaffles (16-tal kp), de Gavers (> 20 kp), de kleiput 't Hoge Kortrijk (1 kp), zandwinningsput Desselgem (2 kp), Stadsbaderput Harelbeke (1 kp), het KULAK-waterbekken Kortrijk (2 kp), de Groene Long Kuurne (3 kp), stort Bosstraat Marke (3 kp), Oude Leie Sint-Eloois-Vijve (4 kp), kanaal Moen (> 1 kp), Oude en Dode Leie Wevelgem (> 4 kp) en Scheldecoupure Outrijve (1 kp). Buiten de acht eerstgenoemde gebieden, zijn de aantallen fel onderschat.

SCHOLEKSTER : De soort kwam tot broeden net buiten de regio te Pottes (2 pulli). Hoogstwaarschijnlijk was er ook een broedgeval aan de Leie te Wevelgem en te Hulste en had er een mislukt broedgeval plaats aan de Leie te Lauwe. In juni en juli ontvingen we ook waarnemingen van koppels te Deerlijk, Waregem, Ingooigem en aan de Gavers. *ddd,deg,gou,dbj,dee,dkj*

KLEINE PLEVIER : De Kleine Plevier broedde minstens in de bezinkingsbekkens van Escanaffles, aan het Keibeekbekken te Kortrijk, aan de LAR te Lauwe (2 kp) en waarschijnlijk ook in de Scheldemeersen van Kerkhove, aan het kanaal te Stasegem, aan de Pontestraat te Marke (1 of 2 kp) en aan OT Bekaert te Zwevegem. Mogelijk was er ook een broedgeval aan de Kobbe te Lauwe, aan de Leie te Lauwe en aan de Moorseelestraat te Gullegem. *ddd,deg,gou,fey,ddf.*

BOSRUITER : De volgende gegevens werden nog niet gepubliceerd, maar leunen nog aan bij de voorjaarsrek : 1 ex. te Excanaffles op 07.05 en 1 ex. in de Gavers op 14.05. *sxj,dkj.*

KERKUIL : We ontvingen broedgegevens van Kerkuil Bavikhove met 5 juv. en uit Anzegem (grens Tiegem) met 3 juv. In Bavikhove werd ook gebroed in 2001 en waarschijnlijk ook de jaren ervoor. In Anzegem werd zeker al in 2001, maar mogelijk ook in 2000 gebroed. Interessant was ook de waarneming van 2 vogels in Sint-Lodewijk-Deerlijk op 27.07. We ontvingen gegevens van solitaire vogels uit Stasegem (22.03), Marke (14.06), Heestert (01.07 en 29.08) en Sint-Denijs (01.05, 30.08). *ber,huj,laa,dbj,did,blm,dkj,ntj,dbj,vhn.*

RANSUIL : De Ransuil broedde minstens in het Sterrestraatbos te Aalbeke, in de Gavers, aan Bergelenput Gullegem, aan de Abdijhoeve te Wevelgem, waarschijnlijk in Mortagnebos Sint-Denijs en mogelijk in het Diefhondbos te Rekkem, een tweede kp in de Gavers en aan de Coupure Deweer te Avelgem. *deg,log,roa,dbj,fey.*

IJSVOGEL : We vonden broedvogels in de Coupure Deweer te Avelgem, in Bergelenput, in de Gavers, in de Groene Long te Kuurne, in de Oude Leie te Lauwe, in de Poel te Menen, aan het OT te Menen, aan de oude Leie te Ooigem, aan de Hermitage te Wevelgem en in de Oude Leie te Wevelgem. Mogelijk broedde de soort ook aan de bezinkingsbekkens van Escanaffles en aan de Oude Schelde te Kerkhove. In totaal maakt dat dus 10 à 12 kp. Dit is meer dan ooit (beste jaren waren 1999 en 2000 met resp. 4 à 9 kp en 5 à 8 kp).

KLEINE BONTE SPECHT : Op 12.05 werd in het park Le Castert te Rekkem een m. opgemerkt met voedsel in de bek. Een broedgeval dus ! *deg*.

De soort doet het helemaal niet goed meer ... maar ze zijn ook moeilijk te vinden. Besteed er eens wat meer aandacht aan in oude boomgaarden, parken met verspreide oude bomen en grote tuinen. Soms zijn ze makkelijker te vinden na het broedseizoen. Begin augustus is de betere tijd wanneer ze heel opvallend en lawaaierig rondvliegen in familiegroepjes.

OEVERZWALUW : Er werden kolonies gevonden aan Bergelenput (18 kp), de Stadsbaderput te Harelbeke (minstens 60 kp) en de zandwinningsput te Desselgem (12 of 13 kp). *log,fey*.

HUISZWALUW : Interessante concentraties of volledige tellingen : 25 kp aan het oud station te Avelgem, 18 kp te Gullegem, 14 kp aan het sas te Ooigem, 26 kp in de Hoeve Jolle te Otegem, 19 kp in Gentsestraat te Harelbeke, 6 kp aan Dronkaertstraat te Rekkem (enige kolonie van Rekkem en Lauwe), 4 kp in centrum Sint-Denijs, 10 kp in het centrum van Anzegem, 30 kp in Zandbeekbekken te Sint-Denijs, 20 kp te Wevelgem en 25 kp op fabrieksterreinen Blokkestraat Zwevegem. *deg,des,dbj,e.a*.

GROTE GELE KWIKSTAART : De soort kwam opnieuw tot broeden aan het sas te Ooigem. We ontvingen ook enkele juniwaarnemingen van Grote Gele Kwik aan het kanaal te Kortrijk (sluis 9). De waarneming van 2 ex. op 13.05 aan de Arme Leute te Aalbeke is broedverdacht te noemen. *des,ber,dbj*.

BLAUWBORST : De soort broedde aan het Diefhondbos te Rekkem en in de bezinkingsbekkens van Escanaffles. Aan het complex Makebeek – oude spoorweg te Sint-Denijs moeten zich minstens 6 zangposten gesitueerd hebben. Mogelijk was er ook een broedgeval aan het waterbufferbekken te Vichte. *deg,ddd,e.a*.

GEKRAAGDE ROODSTAART : Er zou opnieuw een territorium geweest zijn aan Kapel ter Bede te Kortrijk. *dkj*.

ROOBBORSTTAPUIT : Het enige broedgeval dat ons nog bekend is, situeert zich te Bellegem. Op 25.06 werd een exemplaar gezien dat voedsel naar het nest bracht. *deg*.
De soort broedt niet meer aan de vaarttaluds.

GRASZANGER **BAHC** : De verrassing van deze zomer was een zingende Graszanger op het stort aan de Bosstraat te Marke (minstens van 11 tot 16.07). *bay,vql*.

De soort heeft een nat-droog-seizoen-cyclus en gedraagt zich wat afwijkend in onze zomer-winter-cyclus (bijvoorbeeld broeden vanaf juli). Of de Graszanger ook effectief gebroed heeft, is eerder onwaarschijnlijk, gezien de korte waarnemingstermijn.

RIETZANGER : De Rietzanger broedde naar alle waarschijnlijkheid in de Gavers. *gou,sxj,ber,ddf,lak,paе*.

BRAAMSLUIPER : Waarschijnlijk broedde de Braamsluiper aan de oude spoorweg te Avelgem, aan de Oude Bellegemstraat en het Keibeekbekken te Zwevegem, de Gavers te Harelbeke, de Hoevedreef te Rollegem en de spoorwegberm te Outrijve. *dvf,ddd,fey,deg*.

BONTE VLEGENVANGER : Een erg late voorjaarsdoortrekker werd op 02.06 opgemerkt op een doornhaag te Otegem. *xel*.

GOUDHAAN : Er waren zangposten in het broedseizoen of meldingen van broedgevallen in Bellegembos, de Tinekswijk te Heule, Bos Samain en Boldries Lauwe, Bloemenhof Wevelgem, Vogelwijk Wevelgem, park bij station en Gentsesteenweg Waregem, Tiegemberg en omgeving (5-tal territoria), Anzegem (3-tal territoria buiten de Anzegemse bossen), Vichte, Kortrijk (minstens 10-tal territoria) en Raaptof Outrijve. Het 25 km²-hok van de omgeving van de Gavers leverde in 2002 8 à 10 territoria op. *deg,dse,fey*.

De Goudhaan is zijn statuut van zeldzame broedvogel kwijt. Hij is Zuid-West-Vlaanderen schijnbaar volledig aan het inpalmen.

ROEK : We ontvingen gegevens van de kolonie aan de Leie te Kortrijk (den Hert) (13 kp), de Achtkanter te

Kortrijk (12 kp), Lauwebos Lauwe (ca. 128 kp), Reigerbos Gavers (12 kp) en het Lang Water te Zwevegem (21 kp).

EUROPESE KANARIE : Er werd een kp met 4 juv. gesignaleerd uit Heule ! huj.

PUTTER : De soort moet gebroed hebben in de buurt van de bezinkingsbekkens te Escanaffles. Ondermeer werden op 28.07 hier 4 juv. gesignaleerd. Te Kerkhove werd een kp met uitgevlogen jongen gezien. Mogelijk broedde de soort ook te Lauwe. *dse,fey,dwj,deg.*

GOUDVINK : Broedverdachte waarnemingen : 17.05 een m. aan de afrit A17 te Wevelgem en 11.07 een m. in de Gavers. *fey,gou.*

APPELVINK : Mogelijk broedde de Appelvink in de Gavers en te Outrijve. *dkj,deg.*

GEELGORS : Op 23.06 werd een koppel opgemerkt te Moen. Volgens de waarnemer zijn er regelmatig waarneming in deze omgeving. Zou er toch nog een laatste broedkoppel zijn van deze soort ? *dby.*

GRAUWE GORS : Op 07.04 werd een zangpost vastgesteld aan het Keibeekbekken te Kortrijk. *gou.*

gegevensverwerking : Luc Vandeghinste, Regionaal coördinator (Reco)

interpretatie gegevens & tekst : Yann Feryn

leescomité : Yves De Bosscher, Dirk Dupont, Miguel Demeulemeester, Filip Goussaert, Ignaas Robbe, Luc Vandeghinste